

Bijbelstudies [Jij] & {islam}

Dit document biedt een serie van 4 kant-en-klare bijbelstudies voor Bijbelkringen die aandacht willen geven aan een bijbelse visie en houding tegenover moslims en tegenover de islam/andere geloven. Dat zijn urgente vragen waar je als christenstudent in de maatschappij van vandaag bijna niet omheen kunt. De bijbel heeft enorm veel te zeggen wat daarin de weg kan wijzen.

Gaat het om een nieuw vraagstuk? Zeker niet: dit probleem is zo oud als de Bijbel. De Bijbel is vol van de vraag, hoe je je houding bepaalt als gelovige te midden van andere volken en geloven. Dat begint al bij de aartsvaders. Denk ook aan de omgang van Israel met de volken in en rondom Kanaän; denk aan het volk in ballingschap; het Jodendom te midden van de heidense Griekse en Romeinse cultuur; en ook, de vroege christelijke gemeente als minderheid in een pluralistische samenleving. Steeds weer blijkt dat het gaat om lastige kwesties, op papier maar ook in de praktijk. De godsdienst van de 'ander' kan een gevaar vormen. Desondanks worden gelovigen niet opgeroepen om zich op te sluiten in hun eigen kringetje en afstand te houden van alle mensen die tegen het evangelie in gaan: 'Dan zou u de wereld moeten verlaten' (1 Kor.5:10). Integendeel, Jezus stuurt zijn leerlingen de wereld in om Gods koninkrijk dichtbij de mensen te brengen (Joh.17:18). Jezus vraagt niet een houding van onverschillige tolerantie of van agressieve weerstand, maar van liefdevolle bewogenheid. Liefde voor mensen én liefde voor de bevrijdende waarheid van het evangelie.

Op de volgende bladzijden vind je de volgende vier Bijbelstudies:

- a. **Kunnen alleen christenen God kennen?** Is het christendom de enige weg om God te kennen?
- b. **Isa al masieh, Zoon van God?** Welke redenen hebben we om over Jezus te spreken als Zoon van God, en wat bedoelen we dan eigenlijk?
- c. **Heersen en dienen in het voetspoor van de profeet.** Over hoe je als volgeling van Jezus resp. Mohammed in de wereld staat.
- d. **Jezus en de allochtone vrouw.** Hoe we van Jezus lessen kunnen leren voor het contact met moslims.

Voor meer (bijbel)studiemateriaal kun je ook denken aan het boekje 'Moslims, omheen gaan? Mee omgaan!' Dit boekje is speciaal geschreven om het thema van omgaan met moslims en de islam te bespreken op een gemeentekring of bijbelkring. Het gaat om 6 hoofdstukjes die steeds uit twee delen bestaan: a. een bijbelstudie en b. een inhoudelijk thema van de islam dat daarmee in verband staat.

Het boekje kost € 8,50 / stuk, via www.evangelie-moslims.nl.



Kunnen alleen christenen God kennen? (Mattheüs 11:25-30)

Christen zijn is perfect voor jou. Je hoogste waarheid. Je zou niet zonder kunnen. Maar andere mensen hebben een andere waarheid. En dat is knap lastig. Misschien ontmoet je ze soms. Moslims bijvoorbeeld, of mensen met nog een ander geloof. En misschien overtreffen ze je wel in allerlei opzichten: in toewijding, in spiritualiteit, in zelfverzekerdheid, in idealisme of tolerantie. Durf jij ze dan in hun gezicht te zeggen dat jij de waarheid in pacht hebt? Wordt het niet tijd voor wat minder christelijke arrogantie, alsof alleen christenen God kunnen kennen? Zitten er niet ook sporen van waarheid in andere godsdiensten?

Rust/onrust?

1. 'Onrustig is ons hart, totdat het zijn rust vindt in U' – bekende woorden van de kerkvader Augustinus. Herken je dit als werkelijkheid in je eigen leven?

Herken je in de verschillende religies ook iets van de onrust van het menselijk hart? Hoe?

Lees Matteüs 11:25-30

Kennen/weten?

2. Wat lees je in vers 25 over de manier waarop en de houding waarmee God (niet) gekend kan worden? (Vergelijk eventueel 1 Kor.1:18-25)

3. Vers 27 staat 'wie de Vader is, dat weet alleen de Zoon, en iedereen aan wie de Zoon het wil openbaren.' Of, in de woorden van de vertaling NBG'51: 'niemand kent de Vader dan de Zoon en wie de Zoon het wil openbaren.' De schriftgeleerden wisten veel over God: zijn wil, zijn wet, zijn werken. Wat is het verschil tussen *weten over* en *kennen*?

4. Volgens moslims kunnen we Gods geopenbaarde wil/de koran wel kennen, maar God zelf niet; Hij is te verheven. Jezus spreekt wel over 'God kennen'. Wat betekent dat voor jou?

Eén weg/vele wegen?

5. a. In een samenleving waarin ieder zijn eigen spirituele waarheid lijkt te hebben, kun je niet om de vraag heen of God misschien op vele verschillende manieren te kennen is. Welk antwoord geeft vers 27 op die vraag?

b. Wat vind je van deze uitspraak: 'Er zijn veel verschillende wegen naar Jezus toe, maar Hij is de enige weg tot God de Vader'.

6. Jezus beweert hier een unieke relatie met de Vader te hebben: 'Alles is mij toevertrouwd (NBG: overgegeven) door mijn Vader' (v.27). Vergelijk hiermee Johannes 3:35, Matt. 28:18. Kun je in je eigen woorden vertellen wat deze teksten zeggen over Jezus?

7. Ook in de woorden 'Kom naar mij, dan zal ik jullie rust geven' (v.28) identificeert Jezus zich met God zelf. (Bedenk: een schriftgeleerde zou zeggen: 'Mozes heeft gezegd ...'; Een profeet zou zeggen: 'Dit zegt de Heer: ...', maar Jezus zegt: 'Ik zeg u ..., Ik geef rust'). Waarom Jezus? Wat maakt hem uniek? Als je studiegenoot je die vraag stelt, wat zou dan je antwoord zijn?

Als ieder zich hierover heeft uitgesproken, helpen de volgende woorden misschien ter aanvulling:
Er was in de wereldgeschiedenis niet één andere persoon (die goed bij zijn verstand was) die in alle ernst beweerde God te zijn – God die mens werd. Er is geen ander leeg graf. Er is niemand anders die gezegd heeft dat hij volledig afrekende met het kwaad in de mens. En Jezus is de enige leraar ter wereld die persoonlijk tot leven komt in het leven van zijn volgelingen.

Rust/juk?

8. Jezus belooft rust voor wie vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan. Onder welke lasten gingen Jezus' luisteraars gebukt, denk je? Kun je voorbeelden geven van mensen die in hun spirituele zoektocht 'vermoeid en belast' zijn geraakt?

9. Moslims beweren vaak dat christenen een makkelijk geloof hebben, want alles wordt toch wel vergeven; alles is genade. Toch spreekt Jezus hier niet alleen over 'rust', maar ook over een 'juk' (v.29,30), dat wil zeggen een bewuste keuze om hem gehoorzaam te zijn. Waarom is zijn juk zacht en zijn last licht? Is het inderdaad makkelijker om Jezus' discipel te zijn dan om moslim te zijn? Wat heeft Jezus' karakter (v.29) hiermee te maken?

Exclusief/inclusief?

10. Als je kijkt naar het hele tekstgedeelte wat we hebben gelezen, is Jezus dan exclusief in zijn uitspraken? Met andere woorden: Kunnen alleen de *happy few* God leren kennen?

11. De vraag, hoe je de stap kan maken van jouw persoonlijke geloofsovertuiging naar een waarheid die voor alle mensen geldt, is een *hot item*. Wat leer je van de woorden waarmee Jezus God aanroept (vers 25)?

En andere godsdiensten dan?

Je maakt jezelf vandaag niet populair door te zeggen dat Jezus de enige weg naar God is die niet doodloopt. De algemene opinie in de samenleving is toch dat alle godsdiensten uiteindelijk op hetzelfde neerkomen. Dat het allemaal wegen zijn naar dezelfde bergtop. Dat is een dwaze uitspraak. Wie zoiets zegt heeft geen enkel geloof ooit goed onderzocht. De verschillende religies sluiten niet goed op elkaar aan, vormen geen begrijpelijk geheel, en zijn in hun kern niet met elkaar in overeenstemming te brengen.

Maar: is er dan geen waarheid en goedheid in andere godsdiensten?

Lees Romeinen 1:19-23

12. Geeft deze tekst je ruimte om te verwachten dat je ook buiten het christendom sporen van waarheid en goedheid kunt aantreffen?

Wat vind je van deze visie:

Alle waarheid is Gods waarheid. En als God Zich openbaart, is Hij altijd God-in-Christus. Met andere woorden: Als we sporen van waarheid vinden in andere godsdiensten, dan zijn die te danken aan Jezus Christus, door wie alle dingen bestaan.

13. Als mensen ook buiten het christendom waarheid kunnen bezitten, waardoor brengt die waarheid mensen dan toch niet bij Gods verlossing (v.21-23)?

Tenslotte, wat vind je van de volgende uitspraak:

Het is inderdaad arrogant om te zeggen dat alleen in het christendom goedheid en waarheid gevonden kunnen worden. Een christen is niet iemand die gelooft in het christendom, maar iemand die gelooft in Christus. Hij is uniek: de enige weg om God te kennen.

Isa al Masieh, Zoon van God?

Wie Jezus Christus is en wat Hij heeft gedaan bepaalt het cruciale verschil tussen islam en christelijk geloof. Aan de andere kant kun je Jezus ook zien als een belangrijke brug tussen het ene geloof en het andere, omdat Jezus Messias (*Isa al Masieh*) in de Koran beschreven wordt als een belangrijke profeet. Waar moslims echter grote bezwaren tegen maken, is het geloof in Jezus als Zoon van God. Veel christenen vinden het nog niet zo makkelijk om uit te leggen waarom ze Jezus zo noemen, en wat het betekent. Het is een verrijkende ontdekkingsstocht om daar naar op zoek te gaan in de Bijbel. Tenslotte waren de joodse leerlingen van Jezus net zulke overtuigde monotheïsten als de moslims die je ontmoet. Hoe kwamen de leerlingen tot de belijdenis dat Jezus de Zoon van God was?

Ga na

1. a. Laat ieder zelf antwoorden opschrijven op de vraag: Waarom noemen we Jezus 'Zoon van God'? Deel dat met elkaar.

b. Waarom hebben sommige mensen bezwaar tegen deze titel voor Jezus?

Een bijzonder kind

Lees [Lucas 1:26-35](#), de aankondiging aan Maria van de geboorte van Jezus.

2. Welke reacties roept deze aankondiging op bij Maria? (zie v.29,34,38,46). Welke reactie vind je passend voor ons bij het mysterie waarover de engel hier spreekt?

3. Moslims geloven ook in de maagdelijke geboorte van Jezus. Toch betekent dat niet dat ze Jezus zien als goddelijk. Ze vergelijken Jezus met Adam, die ook geen vader had. Moslims zien in de bijbelse naam 'Zoon van God' een aanduiding dat God geslachtsverkeer zou hebben gehad met Maria. Jezus is dan Zoon van God in fysieke zin – voor hen een godslasterlijke gedachte. Is dat de betekenis van de gelezen woorden in Lucas?

Het Woord

Lees [Johannes 1:1-18](#), de bekende woorden over Jezus als het Woord van God.

4. Hoe laten deze woorden zien dat Jezus niet 'Zoon van God' is vanwege zijn bijzondere geboorte?

5. In de Koran wordt Jezus ook aangeduid als 'een woord van God'. Volgens de islamitische uitleg betekent dat, dat Hij is voortgebracht door een bijzonder scheppingswoord van God. Toch kan dit een aanknopingspunt zijn om uit te leggen wat dit begrip 'Woord van God' volgens de Bijbel over Jezus zegt. Hoe zou de relatie tussen een 'persoon' en zijn 'woorden' kunnen helpen om de relatie uit te leggen tussen God de Vader en Jezus?

6. Vergelijk Johannes 1:12,13 met v.14 en 18. We zien hier dat de kwestie van het zoonschap van Jezus geen puur theologische vraag is, maar alles te maken heeft met het soort relatie dat God ook met ons wil hebben. Volgens de islam is de juiste verhouding tussen mens en God de verhouding van dienaar en heer. Wat is het verschil met wat de Bijbel hierover zegt? Wat betekent dat voor jezelf persoonlijk?

7. Denk er samen over na (aan de hand van de gelezen verzen) wat het verschil is tussen Jezus als enige Zoon van God, en onze relatie met God als zijn kinderen.

Jezus noemde God 'Vader' of 'mijn Vader' en als hij met zijn discipelen praatte sprak hij van 'jullie Vader'. Hij sprak nooit van 'onze Vader', behalve toen hij zijn discipelen woorden gaf om in het gebed te gebruiken. Zo maakte hij een duidelijk onderscheid tussen zijn eigen relatie met God en de relatie van zijn discipelen met God (vgl. Matt. 6:6; Joh.20:17)

In het volgende gedeelte worden heel wat Bijbelteksten aangehaald. Misschien is het handig om op de kring de bijbelteksten door verschillende mensen te laten opzoeken en voorlezen.

'Vader' en 'Zoon'

Er zijn ongeveer 150 verzen in de evangeliën, waarin Jezus over God spreekt als 'Vader'. Al op jonge leeftijd was hij zich bewust van deze bijzondere relatie die hij met zijn Vader had. Lees Lucas 2:46-52.

Op twee scharniermomenten in het evangelie klinkt Gods stem, die Jezus aanwijst als zijn geliefde Zoon: Lees Marcus 1:9-11 en 9:2-8.

Toen de joden hem over God als zijn Vader hoorden spreken, begrepen ze dat hij beweerde gelijk te zijn aan God. Het was deze bewering die één van de belangrijkste redenen was voor de tegenstand die leidde tot zijn dood. Lees Lucas 22:66-71.

Aanspraken

Zoals wel wordt gezegd: *De dingen die Jezus zei, laten maar drie mogelijkheden open: of hij was waanzinnig, of hij was een bedrieger, of hij was werkelijk goddelijk.*

8. Wat zijn de aanspraken op goddelijkheid die je leest in de volgende teksten?

> Matteüs 25:31-33

> Johannes 5:19-23

> Johannes 11:25-27

> Marcus 2:1-12

> Johannes 14:7-10

God én mens

Er zijn veel meer bijbelteksten die kunnen helpen om te begrijpen waarom Jezus' volgelingen over hem gingen spreken als (Zoon van) God, en hem ook gingen aanbidden en vereren als Heer en als God. Toch is de Kerk altijd heel duidelijk geweest dat Jezus volledig God was én volledig mens.

9. Waarom zou dat laatste (ook) zo belangrijk zijn?

Jezus voor moslims

Tot slot: We kunnen onder de indruk raken van Jezus' grootheid als Gods unieke Zoon. Laten we wel voor ogen houden, dat het niet gaat om zoonschap in de lichamelijke zin. 'Zoon van God' is een titel, die uitdrukt dat in Jezus God zelf tot ons is gekomen. We moeten beseffen, dat aan de ene kant moslims een grote barrière voelen als we deze titel gebruiken, en dat aan de andere kant Jezus ook met vele andere namen en titels wordt aangeduid in de Bijbel. Dat vraagt in onze gesprekken met moslims om fijngevoeligheid, geduld, en zeker ook Bijbelkennis. Laat je moslimvrienden vooral merken wie Jezus voor jou persoonlijk is.

1. Misschien is het mooi om af te sluiten met het lezen van een oude hymne over Jezus: Kolossenzen 1:12-20

Heersen en dienen in het voetspoor van de profeet

Christenen willen Jezus volgen op zijn weg, de weg van het Rijk van God. Moslims nemen een voorbeeld aan Mohammed, en streven een samenleving na die gestempeld wordt door de islam: een *Daar al islam* (huis van de islam). Lopen die wegen van Mohammed en Jezus parallel, of kruisen ze elkaar als strijdige wegen, of wijzen ze elk een heel andere richting?

Het leven van Mohammed

Een korte schets van het leven van Mohammed: hij leeft rond het jaar 600 in Mekka in Arabië, een stad waar allerlei (af)goden vereerd worden. Hij gaat optreden als profeet, nadat hij boodschappen begint te ontvangen van een engel. Centraal in zijn boodschap staat de prediking van Gods eenheid en het oordeel van God op de Laatste Dag. Als profeet in Mekka stuit Mohammed op veel verzet. Om die reden besluit hij in A.D. 622 met een groep volgelingen uit te wijken naar de stad die nu Medina heet. In Medina wordt Mohammed behalve profeet ook politiek leider van de stad en generaal die het voor het zeggen krijgt bij het voeren van oorlogen. Zijn macht bestrijkt dus zowel het religieuze als het maatschappelijke en militaire terrein. Met andere woorden: de islam wordt werkelijkheid ook door middel van wereldlijke macht. Zoals Mohammed naast het woord ook het zwaard gebruikte om de islam te verspreiden, zo hebben islamitische leiders ook na zijn dood macht gebruikt voor de realisatie van de islamitische samenleving.

1. Wat kun je zeggen over de rol van aardse macht in de geschiedenis van het christendom?

Twee intochten vergeleken

De intocht van Mohammed in Medina, waar hij wordt verwelkomd als de nieuwe machthebber, lijkt wel een beetje op de intocht van Jezus in Jeruzalem. Ook Jezus wordt juichend binnengehaald door de bevolking.

2. Welk verschil zie je tussen de twee gebeurtenissen?

Jezus en de wereldlijke macht

We staan kort stil bij drie Bijbelteksten die iets belangrijks zeggen over Jezus' houding tegenover macht:

Johannes 6:14,15

3. Is Jezus' houding hier niet vreemd? Hij had het zelf toch steeds over het Koninkrijk?

Matteüs 22:17-22

4. Wereldlijk gezag wordt hier onderscheiden van goddelijk of geestelijk gezag. Een kerntekst voor de scheiding tussen kerk en staat. Concludeer je uit de woorden van Jezus dat het wereldlijk gezag belangrijk is, of juist niet?

Johannes 18:33-38

5. 'Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld' (v.36). Wat betekent dat? Dat Gods Koninkrijk bij de hemel hoort en niets te maken heeft met wat er in de samenleving gebeurt? Denk ook aan de woorden van het Onze Vader: 'Laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden, op aarde zoals in de hemel.'

Lees Filippenzen 2:5-11

De weg van Jezus

Bij deze tekst willen we uitgebreid stilstaan, omdat het op een indringende manier verwoordt wat de 'weg van Jezus' is.

5. In dit gedeelte zit een hoog-laag-schema opgenomen. Probeer aan te geven welke beweging je op kunt merken in deze weg van Jezus.

6. Heel wat moslims heten abd-Allah: slaaf/dienaar van God. Let op hoe Jezus wordt omschreven in vers 7 en 8.

a. Wat vindt je van het beeld van Jezus als degene die bij uitstek God gehoorzaam was?

b. Zou je jezelf ook willen zien als abd-Allah? Waarom wel/niet?

7. Wat wordt in deze tekst gezegd over de identiteit van Jezus waar moslims grote moeite mee hebben (v.6,9,10,11)?

Het radicale van de tekst schuilt hierin, dat de gehoorzaamheid en zelfovergave van Jezus de houding was van Hem die mens is én tegelijk 'God gelijk'. Zelfopofferende liefde wordt daarmee een eigenschap van God zelf. Voor moslims is dat ongekend.

8. Volgens Mohammed is dit niet de weg van Allah: Hij zal niet toelaten dat zijn profeten schande lijden, laat staan dat Hij zichzelf opoffert. Heeft Mohammed daar niet een punt: God wil toch ook niet dat zijn plannen stuklopen en mislukken? Waarom gebruikt God zijn macht niet om zijn koninkrijk te vestigen op aarde?

9. Hoe laat deze tekst zien dat de 'onder-gang' van Jezus geen noodlot was (waarbij God machteloos toekeek) maar een doelgerichte keuze, omdat Jezus voorbij zijn eigen dood keek?

'Jezus is Heer'

10. In vers 11 lezen we: '...opdat elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer'...

a. Kun jij zelf zeggen 'Jezus Christus is mijn Heer'? Wat bedoel je daar dan mee?

b. Als elke tong dit moet belijden, dan is het christelijk geloof dus geen privémening. Kun je dat wel geloven in een multireligieuze samenleving?

c. Is het mogelijk om te geloven in Jezus koninklijk gezag over alle mensen, en toch zelf als christenen de machteloze gezindheid te hebben die Christus Jezus had (v.5)?

11. 'Jezus is Heer' betekende voor de eerste christenen: de keizer is dus niet de hoogste heer. Om die provocatie werden ze vervolgd. Als Jezus jouw Heer is, brengt dat jou dan in conflict met de machten van onze maatschappij?

Tot slot

12 Probeer nu eens de verhouding te verwoorden tussen Jezus Koninklijke heerschappij en zijn relatie tot maatschappelijke macht.

Kun je een antwoord geven op de vraag waar we mee begonnen: Lopen de wegen van Mohammed en Jezus parallel, of kruisen ze elkaar als strijdige wegen, of wijzen ze elk een heel andere richting?

Moslams komen we in de Bijbel niet tegen. Mohammed leefde immers pas 600 jaar na Christus. Als we dus willen nadenken over de vraag: ‘Wat vraagt God van ons in de relatie met moslams?’ dan moeten we een vertaalslag maken vanuit Bijbelse gegevens. De relatie tussen Joden en Samaritanen van destijds kan ons daarin misschien helpen. We willen daarbij kijken naar het voorbeeld wat Jezus gaf, met name naar zijn gesprek met een Samaritaanse vrouw.

Wat is het probleem?

In het verhaal wat we gaan lezen komt de zin voor: *‘Joden gaan (...) niet met Samaritanen om.’* Laten we eens kijken hoe zich dat verhoudt tot onze eigen situatie in Nederland.

1. De relatie tussen autochtone en allochtone Nederlanders/moslams wordt de laatste jaren vaak als een probleem ervaren. Neem de tijd om samen te analyseren wat nou eigenlijk de oorzaak is van die problematische relatie.

Misschien valt het niet mee om te ontrafelen of het uiteindelijk gaat om godsdienst, cultuur, politiek, of om sociale factoren. Vergelijk dat eens met de mix van factoren die destijds een wissel trokken op de relatie tussen joden en Samaritanen:

- Etnisch: De joden verachtten de Samaritanen om hun gemengde afkomst. Die was het resultaat van huwelijken tussen mensen uit het noordelijke rijk van Israël en Assyriërs, die na de val van Samaria (721 v.C.) naar dat gebied werden gebracht (2 Kon.17: 24-41).
- Godsdienstig: De Samaritanen hadden hun eigen tempel op de berg Gerizim en erkenden wel de Torah, maar niet de nieuwere delen van het Oude Testament. Samaritanen werden door de joden gezien als onrein.
- Politiek: er bestond al eeuwenlang spanning en strijd tussen de twee gemeenschappen.

Lees Johannes 4: 1-42

Een gesprek aanknopen

Terwijl de discipelen brood kopen in de stad, vraagt Jezus aan de vrouw om een beker water (v.7).

2. Waarom is de vrouw zo verbaasd daarover? (zie ook v.27)

Wat je in dit verhaal niet expliciet leest, is dat Jezus hiermee de rabbijnse reinheidsregels overtrad. Water van de Samaritanen werd gezien als onrein (voor brood gold dat niet, omdat dat gebakken was).

3. a. Waarom zou Jezus (in deze situatie) zich niet houden aan deze rabbijnse regel?

b. Kun je voorbeelden noemen van situaties waarin je (ongeschreven) regels zou moeten overtreden om contact te leggen met mensen die ‘anders’ zijn?

4. a. Lees nogmaals vers 7-14, waarbij twee kringleden de dialoog voorlezen.
- b. Analyseer daarna samen hoe Jezus begint met de vraag om een beker water en uitkomt bij het onderwerp eeuwig leven.
- c. Deel met elkaar wie wel eens contact heeft (gehad) met moslims/moslimstudenten, en of het mogelijk is om daarin iets kwijt te kunnen van je eigen geloof.
- d. Wat vraagt het van je om een alledaags gespreksonderwerp te gebruiken als aanknopingspunt voor een persoonlijker gesprek?

'Roep uw man'

5. Op het punt gekomen dat de Samaritaanse vrouw, in haar onbegrip, uitroept: *Here, geef mij dit water* (v.15), antwoordt de Heer: *Ga heen, roep uw man, en kom hier*. We willen op twee manieren stilstaan bij deze opmerkelijke reactie. Allereerst: Wie de oosterse cultuur kent, weet dat een mens, vooral een vrouw, nooit op zichzelf staat.
 - a. Wie kan hier voorbeelden van geven?
 - b. Hoe sta je daar (als christen) tegenover? Wat is goed in een ik-cultuur, wat is goed in een wij-cultuur?

6. Ook op een dieper niveau is Jezus' reactie opvallend. Het probleem in het leven van deze vrouw is in één woord: mannen. En Jezus *ziet* dit. Dankzij zijn inzicht 'van boven' kan de vrouw niet langer verstoppertje spelen. Het zijn geen theologische argumenten die haar diep raken en overtuigen, maar het is een goddelijke openbaring. Op welke manier zou je dit kunnen betrekken op contacten tussen christenen en moslims? Op welke manier kun je in zo'n contact zoeken naar Gods openbaring van zichzelf?

De Vader zoekt...

7. a. Lees de *statement* van de vrouw in vers 20. Hoe zou je verwachten dat Jezus hierop reageerde, als je het verhaal niet kende?

b. Jezus zegt eigenlijk: 'De plaats van aanbidding is niet van belang' (v.21). Betekent dat, dat het geloof van joden en Samaritanen op hetzelfde neerkomt? (zie v.22)

Wat wil Jezus hier zeggen? Wat betekent het, dat Hij het perspectief van 'wij en jullie' (v.20) verandert in het perspectief van 'de Vader' (v.23)?

8. In vers 25, 26 onthult Jezus wie Hij echt is. Hij geeft zijn geheim pas prijs als daar openheid voor is. Zo zie je dat bijvoorbeeld ook gebeuren in het verhaal van de Emmaüsgangers (Lucas 24). Hoe is dat voor ons toe te passen op momenten dat we ons geloof willen delen?

Tot slot

9. Lees Handelingen 1:8. De apostelen moeten getuigen in Jeruzalem, heel Judea en Samaria, en tot aan de uiteinden van de aarde. Probeer die termen eens te vertalen naar jouw situatie vandaag.

Hoe kun je wat je in deze bijbelstudie hebt besproken samen in het gebed bij God brengen?